

ΕΡΝΗΣΗ

ύς

αλύτερο ενδιαφέρον, πάντως, πιάζει η κατάταξη των εταιρειών θυγατρικών τους με βάση μηνιαίο έσοδο ανά πελάτη. Η νικητή αγορά βρίσκεται εδώ στο όριο σε περίοδο ωριμότητας, με το έσοδο της COSMOTE στα 1,1 Δις., ενώ οι μεγαλύτερες δυναμικές ανάπτυξης βρίσκονται στις εταιρείες της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας. Σε αυτές τις δύο χώρες, ο όμιλος της D.T. δεν έχει παρά περιορισμένη παρουσία και ειδικότερα στην Ρουμανία, όπου η COSMOTE αντιμετωπίζει... νεκρανάσταση της παλαιάς Cosmocom και έχει σήμερα 1,1 Δις. πελάτες, τα περιθώρια ανάπτυξης φαίνεται να είναι πάρα πολλά. Λέγονται στην Ελλάδα τις τελευταίες εβδομάδες, η D.T. επιδιώκει την απόκτηση του ΟΤΕ, για να ενισχύσει την κυριαρχία της στα 1,1 Δις.

S

το δηννο της κρίσης

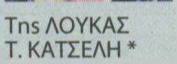
ΜΕΤ. %	Αγορές / πωλήσεις (ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)
-21,8	+815
-27,4	-1.270
-27,7	-118
-39,1	-557
-21,8	-57
-34,7	-284
-17,8	+227
-6,5	-435
-30,4	-86,5
+10	+260
-30,3	-42,1
-31,3	-155
-23,8	-80
-27	-1,4
+8,1	+60
-34,3	+581
-29,45	126
-19,6	-167
-32,7	-130
-16,6	+126
-26,3	-511
Ε.Ε.: -1,656	
Εκτός Ε.Ε.: -1,145	

του Ατλαντικού «σύμμαχοι» έχουν αγοράσει μετοχές από την Ατ. ευρώ. ▀

Υπάρχει σήμερα εναλλακτική πρόταση για μια προοδευτική οικονομική πολιτική;

Οσο υπάρχουν κοινωνικές ομάδες που βιώνουν κάτω από διαφορετικές οικονομικές συνθήκες, δυνατότητες και προοπτικές τόσο θα υπάρχουν εναλλακτικοί τρόποι οργάνωσης της κοινωνίας που βασίζονται σε διαφορετικές αξίες. Ετσι, στη βάση μιας σύγχρονης προοδευτικής θέωσης της οικονομίας και μιας αντίστοιχης προοδευτικής οικονομικής πολιτικής, υπάρχει η θεμελιώδης αξιακή αρχή της ισότητας των ευκαιριών και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Παρά επιμέρους διαφοροποιήσεις, η αρχή αυτή προωθείται με την προώθηση της οικονομικής δημοκρατίας και των βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων. Η πρώτη συνιστώσα, δηλαδή η οικονομική δημοκρατία, αφορά κυρίως τους όρους με τους οποίους ο πολίτης συμμετέχει και διαμορφώνει το αποτέλεσμα της λειτουργίας της αγοράς προς όφελός του. Οι αγορές δεν είναι σχεδόν ποτέ «ουδέτερες». Το ποιος ωφελείται και ποιος βλάπτεται από τη λειτουργία τους εξαρτάται από την πληροφόρηση που διαθέτει ο κάθε συναλλασσόμενος, τη διαπραγματευτική δύναμή του και τους όρους της συναλλαγής.

Της ΛΟΥΚΑΣ Τ. ΚΑΤΣΕΛΗ *

Ο νέος, π.χ., που αναζητεί μια θέση εργασίας καταλήγει να εργάζεται ανασφάλιστος σε προγράμματα stage ή να παραμένει για πολλά χρόνια συμβασιούχος επειδή δεν έχει πληροφόρηση ή διαπραγματευτική δύναμη απέναντι στον εργοδότη. Με τον ίδιο τρόπο, ο μεμονωμένος καταναλωτής αισθάνεται ανήμπορος επειδή δεν έχει λόγο ή δύναμη ούτε για να διαμορφώσει ούτε για να ελέγξει τις τιμές στα ράφια των supermarkets. Το ίδιο και ο μικρός παραγωγός ή ο αγρότης, ο οποίος αδυνατεί να διαπραγματευθεί με τις μεγάλες επιχειρήσεις που διαμορφώνουν τιμές και όρους αγοράς σύμφωνα με τις δικές τους οικονομικές επιδιώξεις.

Για να δούμε τις επιπτώσεις που προκαλούνται όχι μόνο στο επίπεδο του πολίτη αλλά και στο σύνολο της οικονομίας από τη συγκέντρωση και την ανισότητα στην κατανομή της οικονομικής δύναμης, αρκεί να αναλογιστούμε τα αρνητικά αναπτυξιακά αποτελέσματα που προκύπτουν για μια τουριστική περιοχή από την ανεξέλεγκτη επικράτηση ισχυρών του

operators στη διαμόρφωση των τουριστικών πακέτων.

Επομένως, προοδευτική οικονομική πολιτική σημαίνει, πρώτα απ' όλα, ενίσχυση της οικονομικής δημοκρατίας. Με ολοκληρωμένες πολιτικές για καταπολέμηση της συγκέντρωσης οικονομικής δύναμης και ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης του πολίτη στην αγορά. Με μέτρα που ενδυναμώνουν το ανταγωνισμό και καταπολεμούν τα «καρτέλ» προς όφελος των εργαζομένων, των μικρών επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Με οργάνωση ενός ισχυρού κινήματος καταναλωτών, δανειοληπτών, συνεταιριστών, δημιουργικών επιχειρηματιών και καινοτόμων επενδυτών. Με στήριξη της διαπραγματευτικής δύναμης των εργαζομένων έναντι του κεφαλαίου. Με μέτρα και πολιτικές που ενισχύουν τους θεσμούς συλλογικής εκπροσώπησης, τον δημοκρατικό προγραμματισμό, την περιφερειακή ανάπτυξη και σύγκλιση.

Προϋπόθεση για την προώθηση της οικονομικής δημοκρατίας αποτελεί η αποτελεσματική λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και η διαφάνεια στην ολοκληρωμένη πληροφόρηση του πολίτη. Ενώ σε πολιτικό επίπεδο έχει γίνει ευρέως αποδεκτό ότι η ποιότητα της δημοκρατίας εξαρτάται καθοριστικά από την ποιότητα της πληροφόρησης που έχουν οι πολίτες, στο χώρο της οικονομίας σπάνια συμβαίνει κάτι αντίστοιχο. Ετσι, τα ζητήματα της οικονομίας, αν και βαθύτατα πολιτικά, εκχωρούνται με περισσή ευκολία σε τεχνοκράτες, ειδήμονες ή εμπειρογνώμονες, με αποτέλεσμα ο πολίτης να παραμένει απληροφόρητος και ανήμπορος να συμμετέχει στα οικονομικά δρώμενα.

Τρανταχτό τελευταίο παράδειγμα αυτής της πρακτικής αποτελεί η παντελής απουσία κοινωνικής διαβούλευσης από την κυβέρνηση της Ν.Δ. για τον προϋπολογισμό, το Ασφαλιστικό, το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) και τις σημαντικές οικονομικές αποφάσεις. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η επιβολή σειράς μέτρων που πλήττουν άμεσα τα χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα: προνομιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών για τις τράπεζες και τις μεγά-

λες επιχειρήσεις, κατάργηση του προοδευτικού φόρου κληρονομιάς, γονικών παροχών και μεγάλης ακίνητης περιουσίας, αύξηση των ορίων ηλικίας και μείωση των συντάξεων για όλους σχεδόν τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα. Πρόσφατο παράδειγμα, η σκανδαλώδης εκποίηση δημόσιας περιουσίας και εκχώρηση του δημόσιου ελέγχου στον ΟΤΕ μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες.

Η προώθηση της οικονομικής δημοκρατίας είναι εφικτή μόνο μέσω της ενεργοποίησης και συμμετοχής των πολιτών και των φορέων τους στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των επιμέρους πολιτικών. Με προώθηση ενός αποτελεσματικού δημοκρατικού προγραμματισμού. Με ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποκέντρωση ουσιαστικών αρμοδιοτήτων και πόρων. Με αποτελεσματική αποτίμηση του παραγόμενου έργου και διαρκή λογοδοσία.

Η δεύτερη συνιστώσα αφορά την προώθηση βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων: διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τους πολίτες, δικαίωμα για σταθερή απασχόληση, ισότιμη πρόσβαση στην παιδεία, την υγεία και κοινωνική ασφάλιση, καθώς και προώθηση μιας νεότερης γενιάς δικαιωμάτων, όπως π.χ. το δικαίωμα για ένα βιώσιμο περιβάλλον.

Αρα, η κατοχύρωση των κοινωνικών δικαιωμάτων συνδέεται άρρηκτα με πολιτικές που στηρίζουν και δεν αντιστρατεύονται τη δημιουργία πλούτου, προωθούν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και απασχόλησης και προάγουν τις επενδύσεις, τις κοινωνικές υπηρεσίες και τα δημόσια αγαθά. Δίνει προτεραιότητα στη διεύρυνση και αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης, στην ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων, δημόσιων και ιδιωτικών, στη βελτίωση της παραγωγικότητας και στην διεύρυνση της απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, η φορολογική πολιτική που προωθείται με βάση την αρχή της φοροδοτικής ικανότητας και προοδευτικότητας, στηρίζει την ανάπτυξη, τις παραγωγικές επενδύσεις και την εργασία αντί να την επιβαρύνει υπέρμετρα. Μόνον έτσι μπορούν να διασφαλιστούν θέσεις εργασίας και να παραχθεί προστιθέμενη αξία που

θα επανεπενδυθεί προς όφελος της επόμενης γενιάς.

Μια γνήσια προοδευτική οικονομική πολιτική, επομένως, δεν εξαντλείται σε επιδοματικές παροχές. Συνδυάζει στοχευμένα μέτρα ανάπτυξης με μέτρα κοινωνικής ανέλιξης και προστασίας. Γιατί χωρίς αύξηση του πλούτου σε συνδυασμό με αποτελεσματικές αναδιανεμητικές πολιτικές, μόνον οι έχοντες και κατέχοντες θα απολαμβάνουν τα βασικά κοινωνικά δικαιώματα.

Προς την ίδια κατεύθυνση, η διατήρηση του δημόσιου ελέγχου σε επιχειρήσεις εθνικής στρατηγικής σημασίας έχει νόημα μόνον όταν εξυπηρετεί στοχευμένους αναπτυξιακούς στόχους και προάγει το δημόσιο συμφέρον. Προοδευτική οικονομική πολιτική δεν σημαίνει κρατισμός. Το ζητούμενο, τόσο για την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους όσο και του ιδιωτικού τομέα, είναι η θέσπιση ενός αποτελεσματικού ρυθμιστικού πλαισίου, που θα παρέχει κίνητρα για παραγωγικές επενδύσεις, θα διασφαλίζει την οικονομική δημοκρατία και θα προάγει τα κοινωνικά δικαιώματα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η παρακολούθηση και αποτίμηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν και η διαρκής λογοδοσία και ενημέρωση του πολίτη.

Υπάρχει, λοιπόν, σήμερα προοδευτική οικονομική πολιτική; Η απάντηση είναι ότι ναι! Σαφώς υπάρχει! Και είναι ένα πλέγμα ρεαλιστικών προτάσεων που προκύπτουν τόσο από τα επιτεύγματα και τα λάθη προοδευτικών κυβερνήσεων σε όλο τον κόσμο όσο και από την πρόσφατη ελληνική εμπειρία και τη διακυβέρνηση της χώρας από το ΠΑΣΟΚ.

Συχνά αναφέρεται ότι μια τέτοια πολιτική είναι ανεφάρμοστη στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομίας, που χαρακτηρίζεται από ελευθερία στην κίνηση προϊόντων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Ο ισχυρισμός αυτός δεν ευσταθεί. Πολλά από τα μέτρα που προτείνονται έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, ιδιαίτερα στις σκανδιναβικές, με θετικά αποτελέσματα για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική συνοχή. Οι προτάσεις αυτές συνθέτουν τη μόνη αξιόπιστη πρόταση για μια εναλλακτική οικονομική πολιτική διακυβέρνησης της χώρας, για να βγει από το αδιέξοδο όπου την έχει οδηγήσει η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας.

* Βουλευτής Επικρατείας ΠΑΣΟΚ, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών

» Μια γνήσια προοδευτική οικονομική πολιτική δεν εξαντλείται σε επιδοματικές παροχές. Συνδυάζει στοχευμένα μέτρα ανάπτυξης με μέτρα κοινωνικής ανέλιξης και προστασίας